

A flora nemoral é un anticipo da primavera que nos indica o cambio de estación e que enche o solo das nosas fragas de vistosas cores e agradables recendos.

No folleto que tes nas mans presentamos dez especies destes exemplares e animámosvos a descubrir outras moitas que aparecen nos nosos ríos anunciando que a primavera está a chegar.

flora nemoral dos ríos galegos

guía de identificación

Iniciativa

Promove

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
TERRITORIO E INFRAESTRUTURAS
Dirección Xeral de Sostibilidade e Paisaxe

Achégate ao teu río e animate a descubrir estas plantas e moitas máis!

Nemoral é un adxectivo que fai referencia aos bosques caducifolios de climas temperados con períodos curtos de xeadas. A flora nemoral pertencen plantas que medran no sotobosque e que teñen adaptada a súa tenoloxía a estacionalidade do ecosistema, florecendo antes da primavera e aproveitando a insulación que penetra entre as pólas das árbores. Os bosques de ribeira, pola súa situación nas marxes dos ríos, posúen as características axeitadas para ser un dos ecosistemas que máis plantas nemorais acolle. Son as primeiras plantas en aparecer sobre o manto de follas que deixaron as árbores despois do outono. Algúns insectos teñen adaptados os seus ciclos vitais para facer coincidir a ecllosión dos seus ovos co seu florecemento, polo que se aproveitan, sen apenas competidores, dos recursos que ofrece a flora nemoral, que a súa vez se beneficia dos insectos que a polinizan. Foren, as herbáceas non son as únicas plantas que adiantan a súa floración; ameneiros, salgueiros e abelairas florecen antes de botar as follas, optimizando a súa polinización a través do vento cando existen menos obstáculos.

Abelaira
Corylus avellana

Pequeno arbusto caducifolio de ata 8 metros de alto no que son características as numerosas varas rectas que medran desde as raíces e a base dos talos. Flores masculinas agrupadas en amentos amareentos cilíndricos colgantes. Florece de decembro a febreiro e frutifica de agosto a setembro. Especie cultivada polo ser humano polos seus froitos e para aproveitamento das varas que se usan en cestería e tonelería. Algunhas partes da planta, como a cortiza, teñen usos medicinais.

Salgueiro
Salix spp.

As follas son alongadas, redondas ou ovais, con frecuencia de bordes serrados. Son plantas con flores masculinas e femininas en diferentes individuos. Os amentos saen en primavera a miúdo antes que as follas. As especies do xénero *Salix* prefiren substratos húmidos, polo que se atopan con moita frecuencia á beira de ríos e regatos formando parte dos bosques de ribeira. Emprégase como ornamental, para o peche de fincas e as súas pólas en cestería.

Narciso, amarellas
Narcissus cyclamineus

Herbácea con bulbo de 15 mm do que nacen 2–3 follas lineares acanaladas. Unha única flor de cor amarela en forma de tubo, péndulo e con 6 tépalos curvados cara atrás. A corola ten a mesma lonxitude que os tépalos e o seu borde é festonado. Florece de febreiro a abril. Endémica de Galiza e do norte de Portugal. Especie catalogada como vulnerable.

Cáncaro, primavera
Primula acaulis

As follas forman unha mouta basal e son peludas polo envés. Flores solitarias sobre pedicelos de 6 a 20cm., cálice cilíndrico. Corola amarela cos pétalos parcialmente soldados en tubo. Florece entre febreiro e xuño. Habita bosques de ribeira e prados frescos de todo o país. É unha planta comestible, empregándose as súas follas novas crúas ou cocinadas para facer sopas; e as súas flores en ensalada.

Herba das almorras, ranúnculo
Ranunculus ficaria

Planta perenne, provista de raíces de dous tipos diferentes, unhas fibrosas e outras tuberosas. Follas ovadas. Flores con 3 sépalos que logo caen (o máis habitual no xénero son 5). Os pétalos son de cor amarela brillante. Florece de marzo a maio. As follas novas en primavera empréganse para facer cocidos e ensaladas. Porén, durante a frutificación, vólvense venenosas.

Anémona
Anemone nemorosa

Follas basais que aparecen despois da floración con longos pecíolos. As flores solitarias constan de 6 a 9 pétalos brancos ou rosáceos e moitos estames de anteras amarelas. Florece de febreiro a abril. Habita bosques húmidos do interior de Galiza. Pódese confundir con *Anemone trifolia* subsp. *albida*, que é máis frecuente en prados ou bosques próximos á beira dos ríos; ten as anteras de cor branca e constitúe un endemismo galego-portugués.

Xacinto bravo
Hyacinthoides non-scripta

Planta con bulbo renovado anualmente. Follas lineares. Flores tubulares con 6 tépalos, azuis, en acio unilateral, recedentes, pendurantes e recurvadas na parte externa. Estigma trilobado e anteras de cor crema. Florece de marzo a maio. Medra nas orlas e claros de fragas sombrías, ao pé de sebes, en solos básicos ou neutros.

Violeta
Viola spp.

A familia Violaceae posúe 20 xéneros con máis de 1.000 especies. Son plantas herbáceas a miúdo colgantes e estoloníferas. Follas alternas basais, simples, cordadas ou lineares, con estípulas. Corola con 5 pétalos desiguais, libres, de cor branca ou azulados, co pétalo inferior prolongado nun esporón. O grupo presenta unha ecoloxía moi variada, ligada a zonas húmidas e sombrías. Adoitan florecer entre febreiro e abril. Coñecidas polo seu cultivo ornamental.

Lúzula
Luzula sylvatica subsp. *henriquesii*

Planta cespitosa, moi estolonífera. Follas basais moi peludas. Inflorescencia máis longa que a folla floral, de tipo cima, en grupos de 2 a 5 e coas ramas primarias máis longas que as secundarias. As anteras das flores son moito máis longas que os filamentos que as soportan. Florece de abril a xuño. Medra en lugares sombrías e húmidos, como ameneirais e salgueirais de todo o país e en zonas preferentemente acidófilas.

Narciso
Narcissus asturiensis

Bulbo de 15 a 20 mm do que saen as follas e o talo florífero ou escapo. Sobre del aparece unha flor única, de cor amarela forte, hermafrodita. Corola estreitada no centro pero algo ancheada na boca, coas marxes lobadas ou festonadas. Florece de febreiro a abril en zonas de montaña, aínda que pode baixar en altitude. Especie considerada vulnerable no Catálogo Galego de Especies Ameazadas, pola alteración do hábitat e a recolección de flores.